

OPATRENIA

na zabezpečenie ochrany lesov pred požiarmi pre vlastníkov, správcov a obhospodarovateľov lesov

Na účely predchádzania vzniku požiarov:

1. vypracovať, viesť a udržiavať v súlade so skutočným stavom dokumentáciu ochrany pred požiarmi podľa § 4 písm. f) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi, a to najmä:
 - a) dokumentáciu ochrany pred požiarmi podľa § 24 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii,
 - b) mapové podklady s aktuálnymi potrebnými údajmi podľa § 10 písm. d) vyhlášky,
 - c) pokyny pre spaľovanie zvyškov po ťažbe najmenej v rozsahu podľa § 7 vyhlášky,
2. vykonať opatrenia v súvislosti s ochranou lesov pred požiarmi v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov podľa § 10 vyhlášky.

Odporúčajúce ustanovenia:

- a) využívať pri pozemnom monitoringu spoluprácu s profesionálnymi a dobrovoľnými ochrancami prírody, záujmovými združeniami občanov a vlastníkami objektov nachádzajúcich sa v daných lokalitách,
- b) využívať a v rámci možností budovať pozorovacie veže a v členitých terénoch vykonávať monitoring najmä po hrebeňových zónach horstiev; vylepšiť lesný monitorovací systém s potrebným dôrazom na inštaláciu pevných alebo mobilných monitorovacích zariadení a nákup komunikačných prístrojov,
- c) vytvárať a udržiavať v lokalitách najviac ohrozených možnosťou vzniku požiaru ochranné protipožiarne pásy v šírke spravidla 20 m až 35 m, ktoré rozčleňujú lesný porast na plochy cca 600 ha až 800 ha, rozčleňovacie protipožiarne priesečky široké 3 m až 6 m a izolačné pruhy popri železničných tratiach a verejných cestných komunikáciách a výsadbu porastových plášťov z drevín odolnejších proti ohňu, zamedzujúce rýchlemu šíreniu požiaru a umožňujúce jeho bezpečnejšiu lokalizáciu a likvidáciu; konkrétnu realizáciu tejto úlohy zabezpečiť v spolupráci s orgánmi štátnej správy na úseku lesného hospodárstva a zaznamenať v lesných hospodárskych plánoch, vytvárať a udržiavať v blízkosti lesných porastov na pozemkoch susediacich s lesným porastom izolačné pruhy, ktoré budú udržiavané a zbavené zvyškov suchých trávnatých porastov, ktoré sú najčastejším zdrojom vzniku požiarov v lesoch pri vypaľovaní týchto porastov; zabezpečovať realizáciu tejto úlohy v spolupráci s vlastníkom susediaceho pozemku,
- d) v prípade potreby požiadať orgán štátnej správy lesného hospodárstva o obmedzenie alebo o zakázanie vstupu verejnosti do lesa na nevyhnutne potrebnú dobu, a to najmä v čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiaru

Na účely zdolávania požiarov:

1. zabezpečiť zriadenie a vybavenie potrebného počtu ohlasovní požiarov podľa § 5 písm. f) zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v súlade s § 15 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii, ktoré musia byť vybavené vhodnými spojovacími prostriedkami a ďalšími technickými zariadeniami na príjem hlásení o vzniku požiaru, ako aj na prenos správ súvisiacich s privolaním a poskytnutím pomoci a vyhlásením poplachu,
2. umiestniť na určených miestach potrebné množstvo protipožiarneho náradia v závislosti od plochy lesných porastov v súlade s § 10 písm. b) vyhlášky.

Odporúčajúce ustanovenia:

- a) zahusťovať v rámci možností sietí vodných zdrojov budovaním nových, vhodných na účely hasenia požiarov, najmä v exponovaných lokalitách,
- b) vytvoriť technické a ekonomické podmienky pre možnosť leteckého hasenia požiarov v nedostupných lokalitách, a to najmä na veľkoplošne chránených oblastiach,
- c) vybaviť členov hliadok pohybujúcich sa v lesných porastoch rádiovou technikou alebo mobilnými telefónmi; v prípade nemožnosti využitia tejto techniky použiť ako náhradnú možnosť včasnú ohlásenie vzniku požiaru motorové vozidlo (motocykel),
- d) zabezpečiť vyškolenie vysoko špecializovaného personálu so zamestnancov právnickej osoby a fyzickej osoby-podnikateľa vlastníacich lesné pozemky v oblastiach s vysokým rizikom vzniku požiarov (kategória A) na zdoľávanie požiarov v lesoch s príslušnou hasičskou technikou.

Každý je povinný v súvislosti so zdoľávaním požiaru:

- vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb,
- v prípade spozorovania požiaru privolať okamžite hasičskú jednotku (č. tel. **150** – tiesňová linka, č. tel. **112** – linka integrovaného záchranného systému),
- uhasiť požiar, ak je to možné, alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia,
- poskytnúť hasičskej jednotke osobnú pomoc na výzvu veliteľa zásahu, veliteľa hasičskej jednotky alebo obce.

Za porušenie týchto povinností je možné fyzickej osobe uložiť podľa zákona č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov pokarhanie alebo **pokutu do výšky 331 €, pre právnické osoby až do výšky 16 596 €**

OPATRENIA
na zabezpečenie ochrany lesov pred požiarimi v lokalitách zasiahnutých kalamitou

Veľmi vysoký rizikový potenciál vzniku a šírenia požiaru v lesných porastoch predstavujú taktiež zlomené stromy a vyvrátené usychajúce stromy po kalamitách s veľkým množstvom konárov a vyschnutými asimilačnými orgánmi, ako aj ťažbové zvyšky po spracovaní kalamitnej hmoty.

Kalamitná plocha je charakterizovaná týmito faktormi:

- a) v prípade vzniku požiaru požiarisko nie je výškovo diferencované, je tvorené zlomami, vývratmi, stojacimi stromami, zvyškami rozkladajúcich sa stromov (mŕtve drevo), bylinným krytom a hrabankou,
- b) rozloženie drevnej hmoty je mnohokrát nerovnomerné, drevo je nakopené nielen v prízemných vrstvách, ale aj v niekoľkok metrových vrstvách, zahrňujúcich časti korún s asimilačným aparátom,
- c) po spracovaní kalamitného dreva ostáva veľké množstvo ťažobného odpadu, ktorý v sebe skrýva vysoký rizikový potenciál vzniku a šírenia požiaru,
- d) horenie po zapálení hrubia môže byť celoplošné, z časového hľadiska dlhodobé (aj niekoľko dní) v celom priestore požiariska, nielen v jeho čele (princíp vatry alebo hranice),
- e) priestor kalamitnej plochy je oproti iným typom ťažko dostupný z dôvodu dočasného vyradenia lesnej dopravnej siete,
- f) v prípade hasenia z dôvodu nepriechodnosti terénu nie je možné použiť základné spôsoby hasenia (taktiku) lesných požiarov, čo má vplyv na samotné šírenie požiaru.

Je preto veľmi dôležité dokonale poznať všetky aspekty a riziká kalamitných lesných plôch, systém prevencie, monitoringu postihnutej plochy a moderné, účinné, úsporné a bezpečné spôsoby likvidácie zvyškov po ťažbe.

Preventívne protipožiarne opatrenia pre plochy postihnuté kalamitou zahŕňajú najmä tieto úlohy:

- a) určenie vhodného postupu pri spracovaní kalamity, ktorý je základným predpokladom eliminácie požiarneho rizika, ktoré vyplýva z vysokého požiarneho zaťaženia,
- b) realizácia základných lesohospodárskych opatrení, najmä pokiaľ ide o základné ochranné protipožiarne pásy, rozčleňovacie priesečky a izolačné pruhy, ktorých úlohou je rozdeliť väčšie kalamitné plochy alebo väčšie komplexy lesa na menšie z dôvodu zabránenia šírenia prípadného požiaru,
- c) zabezpečenie prístupových komunikácií k vodným zdrojom a navrhnutie ďalších stanovišť na vodných zdrojoch,
- d) určenie pristávacích plôch a manipulačných plôch na využitie leteckej techniky na hasenie prípadných ohnísk požiaru,
- e) realizácia opatrení na zákaz vstupu verejnosti na plochy postihnuté kalamitou, vypracovanie rozpisu vlastných dopravných prostriedkov (počet, druh, ich kapacita, nosnosť a priechodnosť) z dôvodu rýchlej a organizovanej prepravy ľudí na miesto požiaru,
- f) odstránenie horľavého materiálu - biomasy (zvyšky po kalamite, vysoké trávy a suché trávy, kríky) v priestore postihnutom kalamitou cca 100 m od krajných objektov intravilánov, ako aj od samostatne stojacich stavieb (hotel, ozdravovňa a podobne),
- g) vyčlenenie vyhradených plôch na sústredovanie ťažbových zvyškov po kalamite a ich zabezpečenie proti šíreniu požiaru najmenej 20-metrovým celobvodovým ochranným pásmom, z ktorého sa odstráni horľavý materiál.

Oddelenie požiarnej prevencie
Okresné riaditeľstvo
Hasičského a záchranného zboru Košice-okolie